

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrletno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—
Poštno-čekovni rač. 10.303.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESEČNO PRILOGO „NAŠ DOM“

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška c. 5.
Telefon 2113

Cene inseratov: cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrta strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—,
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.20.

Krščanstvo v šole!

Moralna vzgoja mladine — vzgoja za krepostno, vseskozi značajno življenje — je brez vere nemogoča. Vsi dobri katoličani vseh narodov so o tem bili vedno prepričani. Skladno s tem prepričanjem so tudi vedno zahtevali, da se mora vzgoja otrok v šolah vršiti na verski podlagi. Da te katoliške zahteve niso v vseh državah zmagale ter se uresničile, za to nosi krivdo svobodomiselstvo, organizirano v liberalnih meščanskih in socialističnih delavskih strankah. Liberalizem in za njim tudi socializem je proglasil šolo kot politično zadevo, ki jo ima urediti edino le država, to je, stranke, ki imajo državo v svojih rokah. Liberalizem in socializem se povsod trudita, da onemogočita vpliv staršev na vzgojo njihovih otrok, osobito pa, da katoliško Cerkev popolnoma izrineta iz šole.

Tudi na Čehoslovaškem se je to zgodilo. V tej državi je narekovalo prosvetno in šolsko politiko takozvano svobodoumje, organizirano v vrstah socialnih demokratov in narodnih socialistov. Narodno-demokratska stranka je v kulturnem oziru zmes liberalnih in konservativnih elementov, ki se niso mogli zediniti na skupen program in za odločen nastop. Agrarna (kmetiška) stranka je stremela za tem, da je ostala na vladi ter je — ali prostovoljno ali prisiljeno — tudi trobila v svobodomiselni rog. Tako je ostala ljudska stranka osamljena v svojem boju za krščansko šolo. Po številu je bila prešibka, da bi bila mogla v parlamentu prepričati protiverske in proticerkvene šolske zakone. Med temi zakoni je tudi bil sprejet zakon, ki ukinja verski pouk v srednjih šolah.

Učinek tega zakona med češko mladino, ki se šola v srednjih šolah brez verskega pouka, je ne samo slab, vsega obžalovanja vreden, marveč naravnost strahovit. Iz vrst mladine je izginil strah pred Bogom, ki še more edini brzdati strasti. Med mladino se je razpasla skrajna lahkomišelnost, ki smatra zabavo in uživanje kot edini življenja vredni cilj. Samoumori ali celo umori radi ljubezenskih spletk ali radi slabega šolskega uspeha niso več izjema. Zanika se potrebno spoštovanje do avtoritete, do zakonite oblasti. Podivjanost se širi med mladino po velikih in manjših mestih, po trgih in celo tudi po deželi. Mesto da bi se ta nevaren tok med mladino zajezil, pa ga sedanji prosvetni minister dr. Derer, ki je član socialnodemokratske stranke, s

svojimi protiverskimi in proticerkvenimi naredbami podpira.

Spričo žalostnih posledic protiverske, Cerkvi nasprotujoče vzgoje pa so spregledali tisti, ki so prej proticerkveno šolsko zakonodajo in politiko s svojim sodelovanjem podpirali. To so agrarci. V njihovem imenu je bivši minister dr. Štefanik, poslanec agrarne stranke na Slovaškem, v kulturnem odseku parlamenta v Pragi izjavil: »Proglašam v imenu svoje stranke, da je glede na vero stališče stranke pozitivno ter da ne smatra verouka v srednjih šolah za nepotrebno breme, ampak zahteva, da se upelje veronauk v te šole ter da naj bodo profesorji veronauka znanstveno vzgojeni na vseučiliščih.« To izjavo je podkrepila resolucija parlamentarnega kluba agrarne stranke, ki se glasi: »Klub je sklenil vztrajati na tem, da se tudi v zgodovinskih deželah čehoslovaške republike, to je, v Češki, Moravski in Šleziji (na Slovaškem je že od prej obvezen verouk) uvede v vse šolske razrede obvezen verouk ter da se pošlje ministrskemu predsedniku in prosvetnemu ministru pismo, izražajoče obžalovanje, da so učne osnove za srednje šole bile izdane kljub protestom posameznih strank zgolj z naredbami, in zahteva, da se v bodoče šolska vprašanja rešujejo samo z zakonom.«

Ta izjava, odnosno ta sklep agrarnih poslancev bi se mogla smatrati za dokaz, da je agrarni Savel, ki je nastopal proti pravicam vere in Cerkve na šolskem polju, postal Pavel. Zeleti bi bilo, da bito spreobrnjenje ostalo ne samo trenutno, marveč stalno ter da bi se pokazalo v dejanjih. V parlamentu se bo kmalu dala prilika, da agrarni poslanci svojemu spremenjenemu mišljenju dajo izraza z glasovanjem o zakon-

Glavni tajnik lausanske vojnoodškodninske konference Anglež: Maurice Hankey.

skih predlogih, tičočih se šole in šolske vzgoje.

Agrarci so stopili na pot, ki edina vodi do prave blaginje mladine, družbe in države, na pot verske vzgoje. Le po tej poti je mogoče prepričati in zatreti pretečo boljševizacijo duhov. Liberalizem in socializem sta nesposobna rešiti to nalogo, ker je nemogoče hudiča izganjati z belcebubom. Rešitev se glasi: Krščanstvo v vse šole! Krščanstvo v vsa področja mladinske vzgoje!

Na Madžarskem so ustanovili Hitlerjevo narodno-socialistično stranko, ki je prevzela Hitlerjev program in je njena glavna zahteva sprememba mirovnih pogojev.

Bolgarska vlada se maje. V bolgarski vladni zvezi pod predsedstvom Mušanova so tudi zemljoradniki. Pred nedavno sestavo vlade je Mušanov obljubil zemljoradnikom, da bo njegova vlada omilila krizo kmečkega prebivalstva. Vlada obljube noče izpolniti in radi tega grozijo zemljoradniki, da bodo odstopili njihovi trije ministri. Zemljoradniki nepopustljivo zahtevajo, da se oproste višjega zemljiškega davka vsa posestva, ki imajo pod 15 ha obdelane zemlje. Izvzeta bi bila le ona zemljišča, ki so obdelana s tobakom.

Prvi uspeh vojnoodškodninske konference v Lausanni. Dne 17. junija je prišlo v Lausanni, kjer zboruje vojnoodškodninska konferenca, med predstavniki Anglije in Francije do resolucije, po kateri bi naj bila vojnoodškodninska plačila od 1. julija tako dolgo odgodena, dokler ne bo dosežen končni cilj posvetovanj v Lausanni. S 1. julijem bi se bilo moralo začeti nadaljevanje plačevanja vojnih odškodnin, kar bo pa zopet prenehalo do zaključka konference.

Slika novega francoskega parlamenta. Novoizvoljeni francoski parlament šteje 16 skupin, v katere pa niso všteti poslanci, ki ne pripadajo nobeni teh skupin. V novem parlamentu sta izgini-li dve skupini, ki sta obstojali v prejšnjem parlamentu, in sicer skupina socialne in demokratske akcije in skupina socialno-radikalne levice. Zato pa so se pojavile štiri nove skupine: skupina delavskega edinstva, skupina neodvisnih levičarskih republikancev, skupina republikanskega centra (Tardieu) in republikansko-socialna skupina.

Spor med Angleži in Irsko. Med Angleško in Irsko je že dalje časa v ospredju spor, ker je Irsko odpravila prisego zvestobe angleškemu kralju in odplačila za prevzeto zemljo. Angleži so radi tega zagrozili z roj kotom. Predsednik Irske vlade De Valera se mudi v Londonu, da bi uglasil spor, ker angleška vlada nepopustljivo zahteva ukinitvev zgoraj navedenih dveh vzrokov spora. De Valerova pogajanja so rodila ta uspeh, da se bo irska vlada podredila sodbi nepristranskega razsodišča v obeh teh spornih vprašanjih.

Iz nemške volilne borbe. Predsednik nemške republike Hindenburg je podpisal zasilno naredbo, s katero se ukinja prepoved narodno-socialističnih napadalnih oddelkov (Sturmabteilungen) in nošenja uniforme. Naredba je stopila v veljavo 17. junija. Državna vlada ni ugodila željam deželni vlad, da se prepoved nošenja uniforme ne ukine splošno, temveč da se deželnim vladam da možnost, da same uredijo to vprašanje po krajevnih potrebah. Napadalni oddelki pa bodo preneženi splošnim predpisom o nadziranju organizacij, ki so slične vojaški organizaciji. Tudi radiopostaje so sedaj službeno primorane, dovoliti gotov čas za bodoči volilni boj. Vse stranke, ki so bile zastopane v prejšnjem nemškem državnem zboru najmanj v tolikem številu, da so smele imeti lastno skupino (15 poslancev), bodo imele zadnjih šest dni pred volilno borbo pravico, imeti v radiu en volilni govor. Izvzeta je komunistična stranka. V to svrhu morajo vse brezlične oddajne postaje dati vsak dan na razpolago čas od 19. do 20. ure, pri čemer odpade na govornika vsake stranke ali strankarske skupine po 25 minut.

Zle posledice dovoljenja nastopa Hitlerjevih oboroženih čet. Eno prvih del nove von Papenove nemške vlade je bil pritisk na predsednika republike Hindenburga, da je ukinil prepoved nastopa uniformiranih ter oboroženih Hitlerjevih čet. Komaj je izšla ukinitvev prepovedi, so smuknili hitlerjevci v uniforme in pričeli z oboroženim nasiljem v sedanjem volilnem boju. Zadnje nedeljo so izzvali več pretepev in pobojev po raznih mestih. Radi nasilnosti narodnih socialistov je bavarska deželna vlada še dalje prepovedala hitlerjevcev uniforme, orožje in nastope. Kljub prepovedi je prišlo zadnje nedeljo v Münchenu do ostrih demonstracij oboroženih Hitlerjevih čet proti vladi. V omenjenem mestu je bilo radi demonstracij aretiranih 600 oseb.

Zaplemba imetja bivšega španskega kralja Alfonza. Španski finančni minister je odredil zaplembo imetja bivšega španskega kralja Alfonza.

Umik evropskega kapitala iz Amerike. Odtok evropskega zlata iz Amerike nazaj v Evropo, ki je trajal nekaj mesecev, je končan začasno. Iz Amerike je bilo v zadnjih mesecih izvoženih 2.3 milijarde dolarjev zlata in to po večini v Evropo. Znesek treh milijard dolarjev, katere je imela Evropa v Ameriki naloženih po vladah, bankah ter zasebnih tvrdkah je povrnjen do 700 milijonov dolarjev. V amerškem finančnem svetu se naglašja, da je dolar dobro prestal to največjo preizkušnjo, ki jo je morala

V DOBI NAHODA

kadar kašljamo in smo zasluženi, kadar nam preti gripa, takrat je Fellerjev bolečine pomirjujoči Elsafuid, to odlično sredstvo in kozmetikum prava tolažba v hiši. Poskusna steklenica 6 Din, dvojna steklenica 9 Din povsod. Po pošti 9 poskusnih ali 6 dvojnih ali 2 velike specialne steklenice 62 Din franko pri lekarnarju Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elsatrg 341. Savska banovina.

sploh kdaj prenesti valuta kakšne države. Ogromen odtok zlata iz Amerike ni imel nobenih hudih posledic in v finančnih borznih krogih računajo sedaj, da se bo položaj na amerških finančnih trgih kmalu ustalil in končno zboljšal.

Že zopet prevrat v južnoamerški državi Čile. V Čile je došlo zopet do novega prevrata. Pred tedni upostavljena komunistična vlada je izzvala na jugu hud odpor in tudi v vojski je naraščalo nezadovoljstvo od ure do ure. Komunistični vladi je načeloval letalski polkovnik Grove, ki je po rodu Irec. Na čelu protirevolucionarnega pokreta pa je Carlos Davila, bivši čilski poslanik v Washingtonu in Grovejev zaveznik pri zadnji revoluciji, a ga je Grove pred kratkem izrinil iz vlade. Tudi ta druga revolucija je vojaškega značaja.

Protirevolucija v državi Čile je popolnoma uspeła. Predsednik komaj vpostavljene prejšnje vlade je bil sovjetski agent, ki je hotel prevrat izkoristiti v komunistične svrhe. Nova vlada, kateri načeljuje Karlo Davila, je prepovedala komunizem in obljubila, da bo izvedla socializacijo na zakonit način.

Irsko in evharistični kongres. Irsko, zeleni otok zapadno od Angleške, je odlično katoliška dežela. Irci so za svojo vero toliko trpeli, kakor redko kateri narod. Kdor čita zgodovino tega naroda, ima občutek, da se ponavlja zgodovina prvih krščanskih stoletij. Radi katoliške vere in katoliške Cerkve so trpeli tisoči in stotisoči tega naroda. Trpeli so preganjanje, odvzemanje lastnine in vsega premoženja, ječo in mučenja in naposled smrt. Rajši so vse to pretrpeli, kakor da bi odpadli od Boga in Cerkve. Kakor mučeniki katakomb so z radostjo na obrazih in s sveto pesmijo na ustnicah šli v smrt. Dolgo je trajalo to preganjanje, dokler se ni naposled posrečilo Danielu O' Connellu, največjemu voditelju irskega naroda, leta 1829 izvojevati svojemu narodu versko svobodo. Leta 1921 je prineslo politično svobodo z ustanovitvijo svobodne irske države. Letos je preteklo 1500 let, kar je prišel sv. Patrik, apostol Ircev, na njihov otok, da jih pridobi za Kristusa in krščanstvo. Ta velevažna irska obletnica bo najbolje proslavljena s svetovnim evharističnim kongresom, ki se od 20. junija do 27. junija vrši v Dublinu, glavnem mestu Irske. Udeležuje se ga 11 kardinalov s kardinalom Lauri na čelu, ki je papežev zastopnik, 37 nadškofov, 120 škofov in veliko število duhovščine, svetne in redovne. Na tisoče in tisoče vnukov in pravnukov tistih Ircev, ki so iz svoje domovine se mo-

rali preseliti v Ameriko, Afriko in Avstralijo, je prihitelo v deželo očetov, da izpove pred vsem svetom isto vero, za katero so morali očetje in praočetje toliko trpeti. Ker mesto Dublin, ki šteje 400.000 prebivalcev, nima dosti prostora, da bi dalo stanovanje vsem stotisočim, ki so prišli ob tej priliki, je 24 velikih oceanskih ladij v dublinskem zalivu zasidranih, ki bodo ljudem služile kot plavajoči hoteli. Evharistični kongres je bil sijajno pripravljen. Niso se samo vršile zunanje priprave, marveč tudi v duševnem oziru. Od 5. junija dalje so se po vseh cerkvah Irske vršile duhovne vaje: najprej za žene in dekleta, potem za može in fante, končane so bile 12. junija za žene, 19. junija za moške s skupnim sv. obhajilom. Od 19. junija je bila povsod tridnevna za dober uspeh evharističnega kongresa, 21. junija, na praznik sv. Alojzija, pa skupno obhajilo vseh otrok na Irskem. Tako slavi katoliški narod praznik evharističnega Kralja.

Indijanka — svetnica. Gre za Katarino Tekakvito, mlado Indijanko iz plemena Mohikancev, ki je živela v 17. stoletju. Za njeno proglašitev kot blaženo, pozneje kot svetnico se posebno zavzema jezuitski pater Ivan Wynne. Več let je zbiral dokaze, ki se tičejo čednostnega in svetniškega življenja te mlade Indijanke ter čudežev, ki so se dogodili na njeno priprošnjo. Zbrana dokazila je pater Wynne poslal škofjskemu ordinariatu v Albanyu v Severni Ameriki in tudi kongregaciji svetih obredov v Rim. Dokazila so jako številna in je bilo treba več let, preden so se zbrala ter predstavila zlasti na latinski jezik. Med dokumenti so letna poročila misijona v Saultu iz let 1680 do 1695, druge listine iz 17. stoletja, pisma in zgodovinski spisi iz 18. stoletja, pa tudi dokumenti iz 19. in 20. stoletja. Da je o tej mladi Indijanki 17. stoletja ohranjenih toliko dokumentov, je izredno dejstvo, ki upravičuje upanje, da bo v bližnji bodočnosti proglašena za blaženo.

Krščanska družina. V Emitsburgu v Zedinjenih državah Severne Amerike je bila nova sveta maša, ki jo je daroval misijonski duhovnik pater Ludvik Fey. Njegovi prvi sveti maši so prisostvovali njegov brat, ki je tudi v samostanu, in sicer se v jezuitskem samostanu pripravlja na duhovniški stan, in pa pet sester, ki so vse usmiljene sestre sv. Vincenca Pavla. Pater Fey izhaja iz krščanske družine 11 bratov in sester. Od teh sta dva postala duhovnika-redovnika, pet sester se je tudi odločilo za redovniški poklic v službi bližnjemu.

Dva brata dvojčka — zlatomašnika. Izrednost je, ako dva brata dvojčka postaneta duhovnika ter imata isti dan novo sveto mašo. Še večja izrednost pa je, ako ista dva brata dvojčka isti dan tudi obhajata zlato sveto mašo. In to se je dogodilo nedavno v Grondinu v pokrajini Quebec v državi Kanadi (v Severni Ameriki). Ta dva brata sta patra Artur in Karol Gouin. Eden izmed bratov, namreč Lomer Gouin, ki je bil minister pravde v državi Kanadi, je že umrl. Brata zlatomašnika sta stara 77 let ter sta zdrava in čvrsta. Posvečena